

Základná škola, Ústredie 533, 023 21 Korňa

Interná smernica školy č. 2/2019

Na riešenie šikanovania žiakov

Smernica je spracovaná v súlade so smernicou č.36/2018 o prevencii a riešení šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach MŠVVaŠ.

1 CHARAKTERISTIKA ŠIKANOVANIA

Podľa MŠVVaŠ sa šikanovaním rozumie a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka alebo b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

Podstatou šikanovania je najmä:

- a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov
- c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou

1.1 PREJAVY ŠIKANOVANIA

- a) v priamej forme, najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním
- b) v nepriamej forme, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám

1.2 KYBERŠIKANOVANIE

Kyberšikanovaním je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania. Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky:

- a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha
- b) agresor vystupuje často anonymne
- c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť
- d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú
- e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi
- f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb

g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest

h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase

i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť

j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora

k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu

1.3 PRÁVNY ASPEKT ŠIKANOVANIA

Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin a) ublíženia na zdraví, b) obmedzovania osobnej slobody, c) lúpeže, d) vydierania, e) hrubého nátlaku f) nátlaku, g) porušovania domovej slobody, h) sexuálneho násillia, i) sexuálneho zneužívania, j) krádeže, k) neoprávneného užívania cudzej veci, l) poškodzovania cudzej veci, m) nebezpečného vyhrážania sa, n) nebezpečného prenasledovania, o) výroby detskej pornografie, p) rozširovania detskej pornografie, q) prechovávanía detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení, r) ohovárania.

Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku. Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne. **Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin a) neprekazenia trestného činu, b) neoznámienia trestného činu alebo c) ublíženia na zdraví.**

1.4 AGRESOR ŠIKANOVANIA

Rozlišujeme dva typy agresorov:

- Príležitostný agresor – potrebuje jasné a pevné pravidlá a mal by poznať dôsledky svojich činov
- Chronický agresor – veľmi ťažko mení svoje správanie. Bez intenzívnej pomoci sa bude pravdepodobne dopúšťať trestnej činnosti a spôsobovať problémy svojmu okoliu.

Charakteristické znaky agresora :

- Nadpriemerne telesne zdatný, silný, obratný.
- Inteligentný, čo mu umožňuje vymýšľať rafinované formy agresie.
- Sebaistý, často poškodený nevhodnou výchovou.
- Typická je túžba dominovať, ovládať druhých, bezohľadne sa presadzovať.
- Ľahko sa urazí, je vzťahovačný.
- Ubližovať druhým je pre neho radosť.
- Určitú úlohu tu hrajú predpoklady temperamentu, posilňované rodinnou výchovou.
- Chce sa týmto spôsobom zaradiť do partie.

1.5 OBEŤ ŠIKANOVANIA

Obeťou šikanovania sa môže stať každý. Kritéria na výber v kolektíve sú rozmanité, často to býva práve žiak, ktorý sa od ostatných odlišuje.

- Žiaci, ktorí sa dobre učia, ochotne pomáhajú, sú usilovní a svedomití.
- Žiaci, ktorí sa od skupiny odlišujú nejakou zvláštnosťou (handicapované deti).
- Žiaci, ktorí majú v škole málo kamarátov.
- Žiaci, ktorí ťažšie nadväzujú kontakty.
- Žiaci citliví, tichí, utiahnutí, nepriebojní, slabší, pomalší.
- Žiaci zo sociálne slabších vrstiev.
- Žiaci, ktorí vyprovokujú agresiu vlastným správaním.

Obete majú nízke sebavedomie, považujú sa za hlúpe a nezaujímavé, správajú sa submisívne, ťažko sa presadzujú medzi vrstovníkmi. Šikanovaní žiaci často nevedia rodičom, učiteľom ani iným dospelým osobám povedať o tom, že sú šikanovaní, ale svojim zmeneným správaním **skryto volajú o pomoc**:

- Počas prestávok bývajú sami a nemajú kamarátov.
- Pôsobia smutne, neisto, ustrašene.
- Pod rôznymi výhovorkami sa vyhýbajú škole.
- Zvyšuje sa počet ich ospravedlnených aj neospravedlnených hodín v škole.
- Spolužiaci ho prehliadajú, odmietajú nechcú vedľa neho sedieť.
- Vyhľadávajú bezpečnú cestu zo školy, pripoja sa k nejakým dospelým, vyčkávajú kým všetci spolužiaci neodídu.
- Náhle sa zhoršuje ich prospech.
- Má odreniny, modriny, škrabance, ktoré nevie vysvetliť.
- Často ho pred odchodom do školy pobolieva hlava, brucho.

2 POSTUP PRI RIEŠENÍ

1. V prípade ak učiteľ zaznamená prejav šikanovania alebo kyberšikanovania, alebo rozpozná obeť šikanovania, alebo kyberšikanovania je povinný okamžite informovať o situácii riaditeľku školy a zástupkyňu riaditeľky, a následne informovať triedneho učiteľa obeť šikanovania.
2. Učiteľ, ktorý zaznamenal šikanovane okamžite poskytne obeť podporu.
3. Oboznámený triedny učiteľ okamžite napíše zápis o situácii, ktorý bude informovať o menách obetí, agresorov, druhu šikanovania, dobe a mieste prejavov šikanovania. Tento dokument bude nazvaný „Zápisnica o prejave nežiaduceho správania žiakov ZŠ Korňa“, ďalej len „zápisnica“ (Príloha č.1).
4. Triedny učiteľ spoločne s obeťou šikanovania a so svedkami uschovávajú dôkazový materiál (emaily, SMS, MMS, históriu čtu, webové stránky, printscreen, screenshot a i.). Každý dôkaz bude pomenovaný v zápisnici.
5. Ak ide o prípad šikanovania, ktorý napĺňa skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku triedny učiteľ alebo iný prítomný učiteľ okamžite upovedomí riaditeľku školy (v prípade neprítomnosti ZR), ktorá okamžite o situácii informuje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, príslušný útvar Policajného zboru SR a zákonných zástupcov žiaka. Prijme sa výchovné opatrenie v súlade so školským poriadkom a s postupom práce ÚPSVaR a útvaru PZ SR.

6. Ak ide o prípad šikanovania, ktorý nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku, prijme sa výchovné opatrenie, ktoré môže žiakovi znížiť známku zo správania.
7. Ak ide o prípad šikanovania, ktorý nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku triedny učiteľ s vyplnenou zápisnicou informuje školského psychológa a triedneho učiteľa agresora, a to najneskôr do troch pracovných dní od zistenia situácie.
8. Školský psychológ uskutoční individuálnu odbornú konzultáciu s obeťou. Záznam napíše do zápisnice.
9. Triedny učiteľ je povinný písomne upovedomiť hlásením (príloha č.2) riaditeľku a oficiálnej pozvánkou pozvať zákonného zástupcu žiaka, ktorý bol obeťou šikanovania. V osobnom rozhovore riaditeľka (v prípade neprítomnosti ZR) za prítomnosti školského psychológa informuje zákonného zástupcu o vzniknutej situácii a o riešení.
10. Riaditeľka školy, v prípade neprítomnosti ZR za prítomnosti školského psychológa vykoná individuálny rozhovor s agresorom, resp. s útočníkom šikanovania, s cieľom vyjadrenia nesúhlasu so správaním žiaka. Záznam napíše do zápisnice.
11. Súčasne je triedny učiteľ povinný písomne upovedomiť hlásením (príloha č.2) riaditeľku a oficiálnej pozvánkou pozvať zákonného zástupcu žiaka – útočníka. V osobnom rozhovore s riaditeľkou (v prípade neprítomnosti ZR) je zákonný zástupca informovaný o správaní a vyzvaný k úprave výchovného prístupu k žiakovi.
12. Triedny učiteľ monitoruje správanie agresora šikanovania.
13. Pri opakujúcom sa násilnom správaní žiaka triedny učiteľ je opäť povinný písomne upovedomiť hlásením (príloha č.2) riaditeľa a oficiálnou pozvánkou zákonného zástupcu žiaka, a zároveň sa žiakovi môže udeliť ďalšie výchovné opatrenie.
14. Triedny učiteľ obeť je povinný viesť, uschovávať a dozerat' na vyplnenie obsahu zápisnice. V prípade dlhodobej práceneschopnosti triedneho učiteľa preberá zodpovednosť za záznamy v zápisnici a ďalší postup pedagóg, ktorého poverí ZRŠ:
15. Na pedagogickej rade triedny učiteľ obetí a agresorov poskytnú vyjadrenie o aktuálnej situácii medzi žiakmi.

Základná škola, Ústredie 533, 023 21 Korňa
Zápisnica o prejave nežiaduceho správania žiakov

Začiatok intervencie (dátum) ..... Zodpovedný (triedny učiteľ).....

Aktéri nežiaduceho správania (meno priezvisko, trieda):

.....
.....

Obete nežiaduceho správania (meno priezvisko, trieda):

.....
.....

Opis a priebeh správania:

.....
.....
.....
.....
.....

Svedkovia správania:

.....
.....

Dôkazový materiál:

.....
.....
.....
.....
.....

Písomné vyjadrenie k situácií:

Triedny učiteľ obete Dátum: Podpis:	
Triedny učiteľ agresora Dátum: Podpis:	
Zástupca riaditeľky školy Dátum: Podpis:	
Školský psychológ Dátum: Podpis:	

Prerokované na pedagogickej rade: .....

Zákonný zástupca žiaka bol pozvaný na dátum:.....

Riaditeľka školy bola oboznámená dňa:.....

Riaditeľka školy :.....

Základná škola, Ústredie 533, 023 21 Korňa

HLÁSENIE

Na základe zistených skutočností je potrebná účasť zákonného zástupcu žiaka menom:
.....triedy ..... na konzultácií s riaditeľkou Základnej školy Korňa.

Žiak sa stal obeťou/agresorom* šikanovania.

V Korni, dňa .....

triedny učiteľ .....

---

*(nehodiace sa prečiarknuť)

Vypracovala : Mgr. Mária Skaličanová, školská psychologička

Schválila : Mgr. Jaroslava Srničková, riaditeľka školy

Platnosť od : 24.januára 2019